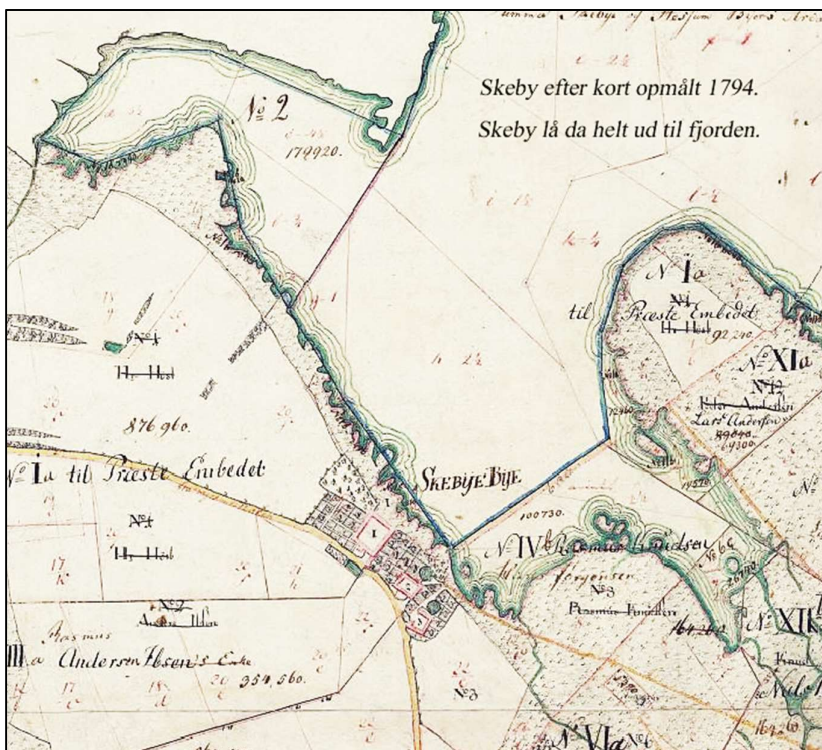

Skeby Sogn på Nordfyn i de ældste tider

*Efter artikel af Anna Lose,
forhen Skeby Præstegård,
i Fyns Tidende 29. maj
1927*

Skeby er nævnt første gang i formen Schiby. Forleddet betyder ”skib”, og ”by” er en landsby. Navnet er altså Skibby, og skibene kunne indtil sidst i 1600-tallet sejle ind til Skeby, der lå helt ud til stranden ved en vig i Odense Fjord.

Skeby Kirkes ældste del stammer fra det 12. århundrede, da det var skibsfartskapel, indviet til Sct. Anna, de skibsfarendes helgeninde. Kirken hed Sct. Annæ op til reformationen.

Fra kirken på Skibby kirkebakke, som ligger knap 1200 m fra Skeby og ca. 750 m fra Ørritslev, kunne man skue ud over en del småøer. Kirken var sømærke for de sejlskibe, som gik ind mellem Bogø og Lindø, der dengang havde skove, som smuglere holdt til i. Der omtales i gamle bøger, at norske ovne var smuglet ind fra Skibby havn til Odense for at undgå tolden. Dens sejlrende omtales op til 1798. De ældste ladebygninger i Skeby by havde hver sin strandport, flere af den ældre generation kan huske dem.

Da Skibby Kirke fik nyt tag i 1684, blev de betalt med 8 mark for 100 sten fra Gerskovgårds ruiner, som blev sejlet derop fra Gersø.

Ifølge arkivets bøger var Skibby by omgivet af øer og jordlodder, som hed Krogspield, Allands Agre, Hylkeagre, Tufeng, Ved Skeby Bro, Ved Nyled, Troborg, Ølund, Badstuen, Bjermelykke osv. Hvor ligger de nu? Bortset fra enkelte er navnene borte.

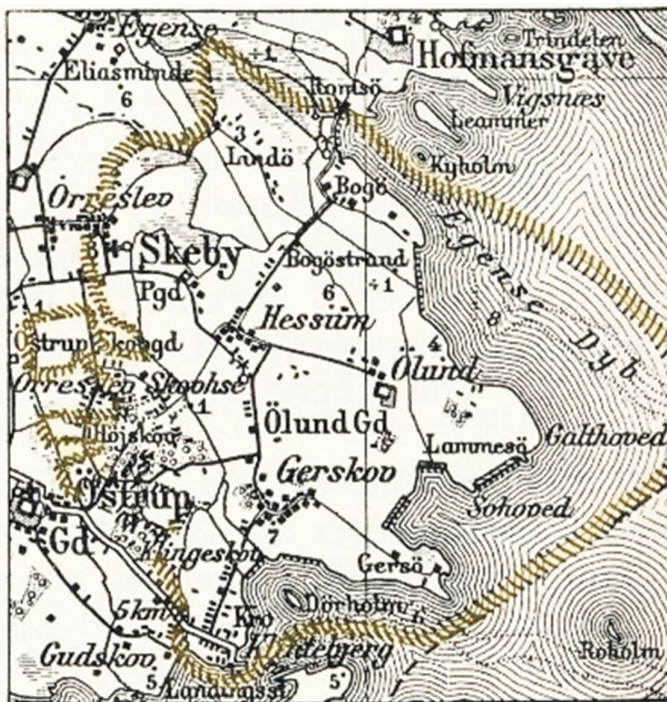
I 1394 omtaler den pavelige biskop Theus Podebusk ”Skibby Kirke”, den lå på Skibby kirkebakke, knap 7,5 m over havoverfladen. Desuden ”Kirkebjerg” (ca. 5,5 m over havet) såvel som ”Nylundsbanken” (ca. 4,5 m), der må have tabt retten til at have kirkebygning, selv om der er fundet skeletter begge steder. Kirkebøgerne fra den tid omtaler kun Skibby Kirke.

Som nævnt skriver biskop Podebusk om kirken i 1394. Senere omtales biskop Henning Thorkildsen Ulfelds visitatser i 1455 og 1457 i Skibby Kirke – og hans begravelse der 1460. Hans efterfølger biskop

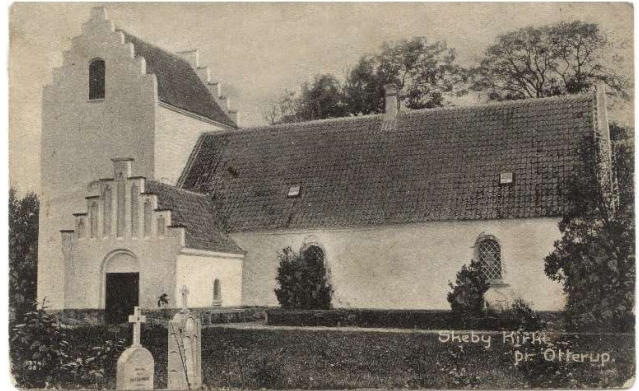
Mogens Krafses visitats 1473 i Skibby Kirke er også nævnt, så Skibby Kirkes navn er uomtvistelig!

Men Kirkebjerg og Nylund og præsten ”Hr. Knud i Ølund”, der var den første Lutherske præst, må have en forklaring. Man kan gætte på, at Odense Kloster, som havde jord på matr. 4 i Ølund (hvor Kirkebjerg ligger), kan have bygget et kapel der og holdt en munk der. Man har i dobbelt plovskaers dybde fundet store, røde mursten ligesom dem i kirkerne. Det er jo tænkeligt, at hr. Knud ikke ville eller kunne flytte ind i Skibby præstegård straks efter ”Hr. Martin i Skibby”. Så har forholdene tvunget ham til at benytte det nærliggende Nylund til begravelser.

Ordet ”Badstum” må være det tidligere Badstuen, som i 1890 lå bag grusgravbakken, et hus, hvor en stue med lergulv blev kaldt Badstuen, hvor en glødende sten lagt hen i et hjørne og koldt vand slået på. I denne damp foretoges den ønskede rensning.

*Skeby ligger efter inddæmningerne inde i landet.
Skeby Sogn. Trap 2. udg. 1923.*

Skeby Kirke. Kirken fik antagelig navn efter præstegården, der lå i Skeby, skønt kirken lå nærmere Ørritslev.

Angående ”Malør” ved Skeby omtales den første gang i en jordebog 1667 angående jordlodder tilhørende Hjørlevdegnen. Der fortælles, at han havde 5 stykker jord, som lå samlede ved Skeby, Alengen, Ved Skeby Bro, på Maløret (Malør, endelsen ør er øre=halvø, Ved Søen og på Stenshøj, og han havde 40 jordlodder spredt rundt omkring.

Det var intet mod den østligste gård i Skeby, der havde jord 114 steder. Anneksgården på 38 tdr. land havde jord 78 steder, f.eks. ved Rågelund, på Galgedilen og ved Stageageren (hvor herredets rettersten var). Navne som Bagnebjergsdil, Ørnehøj i Otterup, Kirkemark, fallagre, Mules Plet, Tudse Mose osv. var kendt af hvert et barn i sognet. Nu hører de fortiden til.

De 534 mennesker, som i 1826 befolkede Skeby Sogn, ville ikke kunne genkende egnen nu. Takket være vore forfædres mundtlige overlevering på stedet samt nedskrivninger i bøger, som opbevares i arkiverne, kan vi få indtryk af under hvilke vilkår, de levede og stred for livet under langt hårdere betingelser end nutiden kan forestille sig.